

MỐI QUAN HỆ CÔNG ĐOÀN VỚI ĐẢNG CỘNG SẢN TRONG NỀN KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA

Mối quan hệ Công đoàn với Đảng Cộng sản thực chất là mối quan hệ giữa đội tiên phong của giai cấp công nhân với toàn thể giai cấp, toàn thể người lao động, với tổ chức đại diện cho giai cấp công nhân. Lịch sử ra đời và phát triển của Công đoàn Việt Nam trong suốt hơn 80 năm qua đã khẳng định mối quan hệ gắn bó giữa tổ chức Công đoàn với Đảng Cộng sản. Ngày nay, trong điều kiện nền kinh tế thị trường định hướng XHCN, nhận thức đúng đắn về mối quan hệ này có ý nghĩa to lớn về mặt lý luận cũng như thực tiễn.

PGS, TSKH NGUYỄN VIỆT VƯỢNG

Trưởng Đại học Công đoàn

Đại hội X Công đoàn Việt Nam năm 2008 - Ảnh: TL

Trong mối quan hệ Công đoàn với Đảng Cộng sản cần khẳng định rõ: Đảng lãnh đạo Công đoàn, Công đoàn thực hiện đường lối của Đảng. V.I.Lênin

đã chỉ rõ: “giai cấp vô sản ở bất cứ nơi nào trên thế giới cũng chỉ phát triển và chỉ có thể phát triển bằng con đường Công đoàn, bằng sự tác động qua lại giữa Công đoàn và Đảng

của giai cấp công nhân, chứ không thể bằng con đường nào khác”¹.

Cần hiểu rõ sự khác nhau giữa Công đoàn với Đảng Cộng sản. Đảng là tổ chức chính trị, là hạt nhân của hệ thống chính trị, là người lãnh đạo toàn bộ hệ thống chính trị. Công đoàn là tổ chức chính trị - xã hội, là thành viên của hệ thống chính trị. Đảng là đội tiên phong của giai cấp công nhân, là người lãnh đạo giai cấp công nhân. Công đoàn là tổ chức đại diện cho giai cấp công nhân, là người tuyên truyền, vận động, tập hợp, thu hút, giáo dục, rèn luyện, xây dựng đội ngũ giai cấp công nhân, tổ chức các phong trào hành động cách mạng trong giai cấp công nhân. Đảng kết nạp những phần tử ưu tú nhất trong giai cấp công nhân vào Đảng. Công đoàn kết nạp toàn thể công nhân viên chức và người lao động (CNVCLĐ) vào tổ chức Công đoàn. Đảng là người đề ra đường lối, mục tiêu chính trị. Công đoàn không có đường lối riêng, không có mục tiêu chính trị riêng. Công đoàn có mục tiêu hoạt động, có các mặt công tác nhằm thực hiện đường lối, mục tiêu chính trị của Đảng đề ra.

Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời chính là do yêu cầu của phong trào cách mạng ở trong nước kết hợp với sự tiếp thu chủ nghĩa Mác-Lênin, là kết quả của quá trình hoạt động năng động, sáng tạo của lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ: “Cần có sự lãnh đạo của một Đảng cách mạng chân chính của giai cấp công nhân, toàn tâm, toàn ý phục vụ nhân dân. Chỉ có sự lãnh đạo của một Đảng biết vận dụng một cách sáng tạo chủ nghĩa Mác-Lênin vào điều kiện cụ thể của nước mình thì mới có thể đưa cách mạng giải phóng dân tộc đến thắng lợi và cách mạng xã hội chủ nghĩa thành công”².

Ở nước ta, Công đoàn Việt Nam dưới sự lãnh đạo của Đảng đã tiến hành vận động giai cấp công nhân đấu tranh chính trị chống đế quốc, giành chính quyền về tay nhân dân, xây dựng và bảo vệ chính quyền Nhà nước cách mạng. Ngày nay, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản, Công đoàn Việt Nam đã tích cực góp phần vào sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Trong điều kiện nền kinh tế thị trường định hướng XHCN, sự lãnh đạo của Đảng đối với tổ chức Công đoàn vẫn là điều cần thiết khách quan. Trên thực tế, Đảng đã trở thành người tổ chức mọi thắng lợi của cách mạng, người quyết định mọi thành công của phong trào công nhân và hoạt động Công đoàn. Sự lãnh đạo của Đảng đối với tổ chức Công đoàn là một nguyên tắc quan trọng bảo đảm cho Công đoàn thực sự là tổ chức chính trị - xã hội của giai cấp công nhân, của người lao động, là điều kiện quyết định sức mạnh và hiệu quả hoạt động Công đoàn trong điều kiện mới.

Đảng lãnh đạo Công đoàn bằng đường lối, thông qua nghị quyết của đại hội, của cấp ủy Đảng. Đây là nội dung quan trọng nhất, quyết định nhất trong sự lãnh đạo của Đảng đối với tổ chức Công đoàn. Đường lối chính trị của Đảng quyết định mục tiêu hoạt động của tổ chức Công đoàn, là tiền đề, là điều kiện để Công đoàn tập hợp, đoàn kết và tổ chức phong trào hành động cách mạng trong CNVCLĐ. Đảng chỉ ra mục tiêu, phương hướng hoạt động của Công đoàn, xác định rõ vị trí, vai trò, chức năng, nhiệm vụ của Công đoàn trong từng giai đoạn cách mạng.

Đảng luôn xác định Công đoàn là tổ chức chính trị - xã hội rộng lớn của giai cấp công nhân, của người lao động, là thành viên của hệ thống chính trị, là người đại diện, bảo vệ quyền, lợi ích của CNVCLĐ,

là sợi dây chuyển nối liền Đảng với quần chúng CNVCLĐ, tham gia quản lý kinh tế, quản lý nhà nước, quản lý xã hội. Đảng luôn quan tâm đến mọi mặt hoạt động của Công đoàn; chăm lo nâng cao uy tín, mở rộng chức năng và quyền hạn của tổ chức Công đoàn trong xã hội.

Đảng luôn tôn trọng tính độc lập tương đối về mặt tổ chức của tổ chức Công đoàn. Công đoàn là một tổ chức độc lập bởi Công đoàn có Điều lệ riêng, có chức năng, nhiệm vụ riêng, có nội dung, phương pháp hoạt động riêng, có hệ thống tổ chức, đội ngũ cán bộ riêng, có tài chính, tài sản riêng. Nhưng Công đoàn chi độc lập tương đối về mặt tổ chức. Công đoàn không đối lập, không biệt lập, không trung lập, không tách rời sự lãnh đạo của Đảng.

Đảng luôn phát huy vai trò của Công đoàn là trường học quản lý, trường học kinh tế, trường học CNXH của người lao động. Vai trò của tổ chức Công đoàn ngày càng được nâng cao, thể hiện trên các lĩnh vực chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội. Đảng luôn tôn trọng ý kiến của tổ chức Công đoàn, tôn trọng cán bộ Công đoàn, đảm bảo cơ chế dân chủ trong mối quan hệ với tổ chức Công đoàn. Công đoàn là chỗ dựa vững chắc của Đảng. Công đoàn là sợi dây chuyển nối liền Đảng với giai cấp công nhân, với người lao động. Công đoàn là bộ máy truyền lực từ Đảng Cộng sản đến quần chúng. Đảng không ra lệnh, không bắt ép Công đoàn phải làm. Đảng không bao biện, không can thiệp, không làm thay tổ chức Công đoàn. Song Đảng không vì thế mà “khoán trắng” cho Công đoàn. Vì “khoán trắng” là buông lỏng sự lãnh đạo đối với tổ chức Công đoàn. Đảng lãnh đạo Công đoàn về chính trị, tư tưởng, về tổ chức, đặc biệt là về cán bộ. Đảng chăm lo xây dựng, củng cố

hệ thống tổ chức, kiện toàn đội ngũ cán bộ, đổi mới nội dung và phương pháp hoạt động Công đoàn. Đảng cử cán bộ ưu tú của Đảng để tổ chức Công đoàn lựa chọn bầu vào ban chấp hành Công đoàn các cấp. Đảng luôn kiểm tra hoạt động của tổ chức Công đoàn, nhất là sự phối hợp giữa Công đoàn với Nhà nước trong các mặt hoạt động. Kiểm tra của Đảng đối với hoạt động của Công đoàn là thể hiện sự lãnh đạo chặt chẽ, toàn diện của Đảng đối với tổ chức Công đoàn. Đảng lãnh đạo Công đoàn thông qua hoạt động của các cấp ủy Đảng, vai trò của các đảng viên. Mỗi cấp ủy, mỗi đảng viên là người tuyên truyền, phổ biến đường lối của Đảng trong CNVCLĐ, nắm tâm tư, nguyện vọng, hoàn cảnh của CNVCLĐ, uốn nắn những sai lệch về tư tưởng của CNVCLĐ, phát huy vai trò tiên phong, gương mẫu của người đảng viên trong hoạt động Công đoàn, tích cực tham gia xây dựng tổ chức Công đoàn vững mạnh.

Đảng luôn coi trọng lãnh đạo Công đoàn trong việc xây dựng giai cấp công nhân lớn mạnh. Đảng ra các nghị quyết lãnh đạo xây dựng giai cấp công nhân trong các giai đoạn cách mạng. Hội nghị Trung ương 6 khóa X, đã ra Nghị quyết số 20-NQ/TU về tiếp tục xây dựng giai cấp công nhân Việt Nam thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Nghị quyết nêu rõ: Công đoàn có vai trò quan trọng trực tiếp trong chăm lo xây dựng giai cấp công nhân... Phát huy vai trò của tổ chức Công đoàn và các tổ chức chính trị - xã hội khác trong xây dựng giai cấp công nhân. Giai cấp công nhân là cơ sở xã hội hình thành và phát triển tổ chức Công đoàn. Xây dựng giai cấp công nhân lớn mạnh về mọi mặt, cả về chính trị, tư tưởng, trình độ học vấn, kỹ năng nghề nghiệp, cả về phẩm chất chính trị xứng

đáng là lực lượng nòng cốt, đi đầu trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Để phát huy vai trò của tổ chức Công đoàn trong xây dựng giai cấp công nhân, cần xây dựng tổ chức Công đoàn thực sự vững mạnh. Đổi mới mạnh mẽ nội dung, phương thức hoạt động của Công đoàn các cấp, hướng mạnh hoạt động về cơ sở, thực hiện đồng bộ các chức năng Công đoàn, trong đó chức năng bảo vệ quyền, lợi ích CNVCLĐ là chức năng hàng đầu, chức năng trung tâm, chức năng quan trọng nhất, là mục tiêu hoạt động Công đoàn; chú trọng đào tạo, bồi dưỡng cán bộ Công đoàn, đẩy mạnh hoạt động Công đoàn trong các doanh nghiệp ngoài Nhà nước, xây dựng tổ chức Công đoàn, phát triển đoàn viên Công đoàn trong các thành phần kinh tế, mở rộng quan hệ hợp tác quốc tế.

Nội dung quan trọng nhất Công đoàn thực hiện đường lối của Đảng là Công đoàn tuyên truyền, phổ biến các nghị quyết của Đảng đến CNVCLĐ và vận động CNVCLĐ thực hiện tốt nghị quyết của Đảng. Đường lối của Đảng là những phương hướng hoạt động cho toàn xã hội, những nhiệm vụ quan trọng cho Nhà nước, Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể, tổ chức xã hội, trong đó có tổ chức Công đoàn. Công đoàn thực hiện một cách chủ động và sáng tạo những nhiệm vụ cách mạng theo đúng đường lối của Đảng. Căn cứ chức năng của mình, các cấp Công đoàn cụ thể hóa đường lối của Đảng thành các chương trình hành động cụ thể và tổ chức, vận động CNVCLĐ thực hiện. Cùng với thực hiện đường lối của Đảng, Công đoàn tham gia xây dựng chính sách, pháp luật, tuyên truyền, phổ biến và vận động CNVCLĐ tích cực thực hiện chính sách, pháp luật và kiểm tra, giám sát

việc thực hiện chính sách, pháp luật của Nhà nước nhằm thực hiện đúng đường lối của Đảng đề ra.

Công đoàn quan tâm nắm bắt tâm tư, nguyện vọng, hoàn cảnh của đoàn viên, CNVCLĐ, phản ánh với Đảng để Đảng lãnh đạo Nhà nước hoàn thiện chế độ, chính sách đối với người lao động. Đây là nội dung hoạt động thiết thực của Công đoàn nhằm thực hiện đường lối xây dựng giai cấp công nhân của Đảng. Trong điều kiện nền kinh tế thị trường định hướng XHCN, đời sống của CNVCLĐ còn rất nhiều khó khăn, quan hệ chủ - thợ trong kinh tế thị trường đòi hỏi Công đoàn góp phần tích cực bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng của CNVCLĐ. Đảng rất cần tiếng nói thẳng thắn, trung thực của tổ chức Công đoàn. Công đoàn nắm chắc, thấu hiểu tâm tư, nguyện vọng, hoàn cảnh của CNVCLĐ, nói lên tiếng nói của họ, thay mặt họ phản ánh với Đảng. Hết sức tránh bệnh thành tích, chỉ báo cáo mặt tốt, giấu giếm những khó khăn, nói không đúng sự thật, không đúng hoàn cảnh thực tế đời sống của CNVCLĐ.

Công đoàn bồi dưỡng đoàn viên ưu tú để Đảng xem xét, kết nạp, tăng tỷ lệ thành phần công nhân trong Đảng. Đây là hoạt động có ý nghĩa to lớn thực hiện đường lối của Đảng. Đảng là đội tiên phong của giai cấp công nhân. Đảng mang bản chất của giai cấp công nhân. Đảng đại diện quyền lợi của giai cấp công nhân. Tăng tỷ lệ thành phần công nhân trong Đảng là nhân tố quan trọng góp phần nâng cao bản chất giai cấp công nhân của Đảng. Nghị quyết Đại hội X Công đoàn Việt Nam đã nêu rõ: "Giới thiệu mỗi năm ít nhất 90.000 công nhân ưu tú để Đảng bồi dưỡng, xem xét, kết nạp vào Đảng"³. Các cấp Công đoàn cần có kế

hoạch cụ thể hằng năm, có chương trình bồi dưỡng, nâng cao trình độ mọi mặt cho CNVCLĐ, đặc biệt những kiến thức, hiểu biết về Đảng Cộng sản, về mục tiêu chính trị của Đảng, về đường lối phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

Công đoàn vận động CNVCLĐ tích cực tham gia xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh. Đây là trách nhiệm lớn của tổ chức Công đoàn trong việc xây dựng và bảo vệ Đảng. Xây dựng Đảng trong điều kiện hiện nay là yêu cầu của Đảng, của dân tộc, của toàn xã hội và là yêu cầu bức xúc của giai cấp công nhân. Xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh chính là đề nâng cao năng lực lãnh đạo của Đảng, tổ chức thực hiện tốt mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Xây dựng Đảng hiện nay là giữ vững và tăng cường bản chất giai cấp công nhân của Đảng, là kiên định mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với CNXH, là trung thành và vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh vào hoàn cảnh thực tế của đất nước. Công đoàn vận động CNVCLĐ tham gia ý kiến, đóng góp cho cấp ủy Đảng, cho đảng viên nhằm nâng cao vai trò tiên phong gương mẫu, vai trò lãnh đạo của Đảng trong đơn vị, xây dựng Đảng bộ cơ sở, chi bộ trong sạch, vững mạnh. Công đoàn mở rộng sinh hoạt dân chủ trong CNVCLĐ, tuyên truyền, giải thích để CNVCLĐ vững tin vào sự lãnh đạo của Đảng, tích cực bảo vệ Đảng.

Công đoàn tích cực góp phần tăng cường, củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc, khối liên minh giữa giai cấp công nhân với giai cấp nông dân và đội ngũ trí thức trong nền kinh tế thị trường định hướng XHCN. Đây là nội dung có ý nghĩa chiến lược nhằm xây dựng nền tảng chính trị - xã hội vững chắc cho xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh,

giữ vững vai trò tiên phong, lãnh đạo cách mạng của Đảng Cộng sản trong thời kỳ mới.

Mối quan hệ Công đoàn với Đảng trong điều kiện nền kinh tế thị trường định hướng XHCN ngày nay là vấn đề có ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc. Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với tổ chức Công đoàn là một đòi hỏi tất yếu khách quan. Mối quan hệ chặt chẽ giữa Công đoàn với Đảng, trong đó Đảng giữ vai trò lãnh đạo, Công đoàn là người thực hiện đường lối của Đảng song vẫn giữ đúng tính độc lập tương đối về mặt tổ chức của tổ chức Công đoàn, đã được trải nghiệm qua thử thách lâu dài của cách mạng nước ta. Nó là yếu tố cơ bản góp phần tạo nên sự bền vững cho hệ thống chính trị, là vấn đề mang tính quy luật vận động của Đảng Cộng sản và tổ chức Công đoàn trong nền kinh tế thị trường định hướng XHCN. Đảng tăng cường sự lãnh đạo đối với tổ chức Công đoàn. Công đoàn ngày càng thực hiện tốt đường lối của Đảng. Trên cơ sở đó, mối quan hệ Công đoàn với Đảng Cộng sản ngày càng gắn bó mật thiết, chặt chẽ hơn, đồng thời tạo điều kiện thuận lợi nâng cao hơn nữa vị trí, vai trò của tổ chức Công đoàn trong xã hội Việt Nam ❖

1. *V.I.Lênin Toàn tập*, tiếng Việt, Nxb Tiến bộ, Mátxcova, T.41, tr. 42

2. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 1995, tr. 267-268

3. *Văn kiện Đại hội Công đoàn Việt Nam lần thứ X*, Nxb Lao động, H, 2008, tr.67.